

1 november 2016

Hoofdpijnen van beleid management onderzoeksdata Universiteit voor Humanistiek

Preamble

In deze notitie wordt op hoofdpijnen vastgelegd hoe onderzoeksdata moet worden beheerd. Het is van groot belang dat zorgvuldig te doen. In de door de universiteit onderschreven Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening wordt in dat verband met name gewezen op zaken als informed consent van respondenten, de bescherming van hun privacy, de kwaliteit van de verzameling, invoer, opslag selectie en analyse van data en de noodzaak onderzoek te kunnen repliceren. Aan de omgang met persoonsgegevens worden bovendien in de Wet Bescherming Persoonsgegevens eisen gesteld die de universiteit en haar onderzoekers zorgvuldig moeten nakomen. In het Standaard Evaluatie Protocol voor de beoordeling van universitair onderzoek is vastgelegd dat de visitatiecommissie beoordeelt of het beleid met betrekking tot wetenschappelijke integriteit op orde is en in dat verband nagaat hoe wordt omgegaan met onderzoeksdata.

Deze hoofdpijnen van beleid sluiten daarop aan. Ze worden ingevuld in de vorm van nadere door het College van Bestuur vast te stellen regelingen.

Reikwijdte

Deze hoofdpijnen van beleid en de bijbehorende nadere regelingen zijn van toepassing op de verzameling, bewerking, analyse, opslag, en archivering van onderzoeksdata door onderzoekers van de universiteit.

Onder onderzoekers worden in het kader van deze hoofdpijnen van beleid verstaan:

1. alle bij de universiteit aangestelde en gedetacheerde medewerkers
2. alle bij de universiteit geregistreerde (kandidaat) promovendi
3. alle bij de universiteit ingeschreven studenten voor zover het gaat om:
  - a) afstudeeronderzoek in het kader van een masteropleiding
  - b) overig onderzoek in het kader waarvan buiten de universiteit data wordt verzameld

Onder onderzoeksdata worden alle gegevens verstaan waarop een onderzoeker zich baseert om tot uitspraken over het onderwerp van onderzoek te komen.

Omdat onderzoek controleerbaar en repliceerbaar moet zijn hebben deze hoofdpijnen van beleid niet alleen betrekking op de ruwe en bewerkte data zelf maar ook op alle beschrijvingen van het onderzoeksproces (protocollen, labjournals, fieldnotes, codeboeken etc) die nodig zijn om zo volledig mogelijk te kunnen reconstrueren hoe de onderzoeker tot zijn uitspraken over het onderwerp van onderzoek is gekomen.

Voor wat betreft het gebruik van onderzoeksdata waarvan het eigendomsrecht bij anderen dan de universiteit berust gelden deze hoofdpijnen van beleid tenzij schriftelijk anders is overeengekomen.

Verantwoordelijkheid

De primaire verantwoordelijkheid (Responsibility) voor de naleving van deze hoofdlijnen van beleid en bijbehorende nadere regelingen berust:

1. voor wat betreft medewerkers bij de betreffende medewerker
2. voor wat betreft promovendi bij de eerste promotor
3. voor wat betreft masterstudenten bij de begeleider

Voor zover aan een onderzoek door meer onderzoekers wordt samengewerkt wordt een hoofdonderzoeker of projectleider aangewezen. Deze hoofdonderzoeker of projectleider is primair verantwoordelijk voor de naleving van deze hoofdlijnen van beleid en alle in het verlengde daarvan opgestelde nadere regelingen.

De eindverantwoordelijkheid (Accountability) voor de naleving van deze hoofdlijnen van beleid en de in het verlengde daarvan opgestelde nadere regelingen berust:

1. voor wat betreft medewerkers bij: de voorzitter van de leerstoelgroep (ordinarius)
2. voor wat betreft promovendi bij: de directeur van de Graduate School (voor wat betreft promovendi die aan de GS deelnemen) en de rector (voor wat betreft promovendi die niet aan de GS deelnemen)
3. voor wat betreft masterstudenten: de opleidingsdirecteur

De directeur onderwijs en de directeur Graduate School zien er op toe dat studenten leren hun onderzoeksdata zorgvuldig te managen en zij zich daarbij rekenschap leren geven van deze hoofdlijnen van beleid. Ze doen dat door er op toe te zien dat een en ander wordt geadresseerd in het onderwijs en er op toe te zien dat begeleiders en promotoren hun verantwoordelijkheid kennen en deze actief invullen bij de start, de voortgangsbewaking en de afronding van het onderzoek van hun studenten en promovendi. De voorzitters van de leerstoelgroepen zien er op toe dat hun medewerkers hun verantwoordelijkheid kennen en invullen en zorgen waar nodig voor bijscholing van medewerkers.

Beheer

Er wordt een functionaris belast met het beheer van onderzoeksdata. Deze wordt hierna aangeduid als 'de beheerder'.

De beheerder stelt alle aan hem/ haar overhandigde informatie over onderzoeksdata op verzoek beschikbaar aan de hiervoor genoemde functionarissen die de eindverantwoordelijkheid hebben voor de naleving van deze hoofdlijnen van beleid.

Eigendom en gebruiksrecht

De onderzoeksdata die door onderzoekers van de universiteit is verzameld is eigendom van de universiteit tenzij met de opdrachtgever of financier van het onderzoek door of namens het CvB van de universiteit anders is overeengekomen.

De onderzoeker die de dataset heeft verzameld heeft het gebruiksrecht zolang hij/zij als onderzoeker aan de universiteit verbonden is. Dat gebruiksrecht komt te vervallen zodra die relatie wordt beëindigd. Het gebruiksrecht kan alleen worden verlengd voor zover door de eindverantwoordelijke

functionaris kan worden vastgesteld dat de onderzoeker de data alleen opnieuw zal gebruiken onder de verantwoordelijkheid van een instelling voor hoger onderwijs die de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening onderschrijft. Aan de verlenging van het gebruiksrecht kunnen nadere voorwaarden worden verbonden.

Het gebruiksrecht kan, na overleg met de onderzoeker die de data heeft verzameld, door de eindverantwoordelijke functionaris, worden toegekend aan andere onderzoekers van de universiteit. Aan dat gebruiksrecht kunnen nadere voorwaarden worden verbonden.

Randvoorwaarden

Het CvB laat zorgdragen voor de infrastructuur en ondersteuning die benodigd is voor goed datamanagement.

Het CvB laat zorgdragen voor het ontwikkelen van nadere regelingen op het gebied van datamanagement.

Planning en verantwoording datamanagement

Voor aanvang van het onderzoek wordt een datamanagementplan opgesteld. Dat plan wordt door degene die de primaire verantwoordelijkheid heeft voor akkoord voorgelegd aan de eindverantwoordelijke functionaris. Het wordt na goedkeuring gedeponereerd bij de beheerder. Deze registreert de plannen.

In elke publicatie over onderzoek wordt in een bij de publicatiesoort passende vorm de gevolgde werkwijze verantwoord. Daarin wordt in elk geval beschreven voor welke methode is gekozen en waarom, hoe data zijn verkregen, hoe deze zijn verwerkt en geanalyseerd en waar deze zijn opgeslagen.

Dataverzameling, opslag en analyse

Persoonsgegevens

Wet- en regelgeving ten aanzien van de omgang met persoonsgegevens wordt zorgvuldig nageleefd.

Informed consent

Voor zover door mensen wordt deelgenomen aan onderzoek is het van belang dat van 'informed consent' sprake is.

Informed consent betekent in de eerste plaats dat de deelnemer aan het onderzoek volledig en correct is geïnformeerd over het doel van het onderzoek en de manier waarop wordt omgegaan met de onderzoeksdata. Bij dat laatste gaat het niet alleen om de manier waarop wordt gewaarborgd hoe de privacy van de deelnemers aan het onderzoek wordt beschermd en welke eventuele risico's daarbij aan de orde zijn. Het gaat er ook om dat wordt verhelderd voor welk doel de verzamelde data zal worden gearchiveerd en (her)gebruikt.

Informed consent betekent in de tweede plaats dat de deelnemer aan het onderzoek verklaart de informatie te begrijpen en vrijwillig te willen deelnemen aan het onderzoek.

In principe moet 'informed consent' schriftelijk worden geregeld via een daarvoor bestemd formulier dat door de deelnemer aan het onderzoek wordt ondertekend.

Opslag

Tijdens het onderzoek wordt data in elk geval en in principe uitsluitend opgeslagen op daarvoor bestemde netwerkschijven van de universiteit.

De enige uitzondering is dat wanneer de data toegankelijk moet zijn voor onderzoekers die niet aan de universiteit werkzaam zijn, de data voor dat doel ook tijdelijk op een door de universiteit ingerichte server kan worden opgeslagen mits de data niet kan worden herleid naar personen.

Alle andere opslagmedia zoals onder andere lokale schijven, portable media (zoals USB-sticks, externe schijven, DVD's etc) en cloudvoorzieningen (zoals Dropbox, Onedrive, Google Drive etc) mogen niet worden gebruikt voor het opslaan van onderzoeksdata.

De onderzoeksdata mag alleen met mede-onderzoekers en/of ondersteuners worden gedeeld door hen toegang te geven tot de hiervoor bedoelde opslagfaciliteiten. Databestanden mogen dus niet met behulp van e-mail of anderszins worden verzonden of gedeeld.

Integriteit

Bij de verzameling, bewerking en analyse van data worden de in Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening vastgelegde principes zorgvuldig toegepast. De integriteit van de verzameling, bewerking en analyse van data wordt actief gecontroleerd door degene die de primaire verantwoordelijkheid heeft voor de naleving van deze hoofdlijnen van beleid. In het geval van medewerkers geldt dat een medewerker altijd een collega laat meekijken naar de verzameling, bewerking en analyse van onderzoeksdata. Wie dat is wordt in het DMP vastgelegd.

Als vragen rijzen ten aanzien van de integriteit van de omgang met onderzoeksdata kan de Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit worden geraadpleegd en is de klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit Universiteit voor Humanistiek van toepassing.

Archivering

Wat

Gearchiveerd worden in elk geval:

- het datamanagementplan
- de ruwe en bewerkte data.

Alle data moet in principe zijn geanonimiseerd. Voor zover dat niet het geval is moeten respondenten daar expliciet schriftelijk hebben ingestemd middels het informed consent formulier.

- alle beschrijvingen van het onderzoeksproces (protocollen, labjournals, fieldnotes, codeboeken etc) die nodig zijn om zo volledig mogelijk te kunnen reconstrueren hoe de onderzoeker tot zijn uitspraken over het onderwerp van onderzoek is gekomen.
- De ondertekende informed consent formulieren
- Metadata met behulp waarvan de dataset door anderen kan worden gevonden.

Wanneer

De data en bijbehorende documenten worden binnen drie maanden na afronding van het onderzoek gearchiveerd.

Waar

De onderzoeksdata wordt gearchiveerd op daarvoor bestemde netwerkschijven van de universiteit.

In veel gevallen moeten datasets na afloop van het onderzoek voor derden toegankelijk worden gemaakt (zie: toegankelijkheid). Datasets worden in dat geval ook bij DANS of een vergelijkbaar data-archief gedeponed.

Termijn

De onderzoeksdata wordt 10 jaar bewaard op servers van de universiteit.

Beheer

De gearchiveerde data wordt namens de eindverantwoordelijke functionarissen beheerd door de beheerder.

Toegankelijkheid

Bij de archivering van data worden verschillende vormen van toegankelijkheid onderscheiden.

- Open (zichtbaar en toegankelijk)
- Restricted (zichtbaar maar alleen op verzoek toegankelijk)
- Closed (zichtbaar maar niet toegankelijk)
- Dark (niet zichtbaar en niet toegankelijk)

Onderzoeksdata van medewerkers en promovendi wordt vanaf 1 januari 2019 in principe Open of Restricted gearchiveerd. In dat geval wordt de data bij DANS gedeponed.

Slotbepalingen

Deze richtlijnen gelden met ingang van 1 april 2017 en zijn voor onbepaalde tijd van kracht. Voor zover een onderzoek voor 1 april 2017 is gestart kan de eindverantwoordelijke functionaris bepalen dat specifiek te benoemen onderdelen van deze hoofdlijnen van beleid niet van toepassing zijn.

Aldus vastgesteld door het College van Bestuur op 1 november 2016.